

реформування залізниць триває й у самому ЄС. І тільки після завершення цього процесу він зможе вступити до КОТІФ.

Розвиваючи транспортні відносини з ЄС, слід їх значно посилити і з країнами СНД, особливо ЄЄП, у якості перспективного напрямку співпраці. Насамперед, йдеться про раціональне використання транспортних систем, взаємодію в рамках транспортних коридорів, об'єднання ресурсів країн — членів ЄЄП для розвитку їхньої транспортної сфери.

Світові інтеграційні процеси посилили конкурентну боротьбу за транзит найрізноманітніших вантажів. У цій своєрідній "гонці" поки що немає певного безсумнівного лідера. Було б добре, якби ним стала Україна. Тому транспортна політика держави загалом повинна спрямовуватися на досягнення лідируючих позицій у перевезеннях на субконтинентальному (Євразійському) та й на світовому рівнях.

С. Біляцький,

кандидат економічних наук

ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА

У процесі дослідження провідних сучасних тенденцій у системі відносин, які формуються між державами з приводу узгодження попиту й пропозиції світових трудових ресурсів, умов формування робочої сили, оплати праці та соціального захисту було сформульовано та вирішено такі задачі, що відображають наукову новизну й особистий внесок автора.

Систематизовано наявні підходи, теоретичні й методологічні засади з проблем розвитку людського потенціалу. Зокрема, моніторинг цієї проблематики підтвердив тезу про те, що інвестиції в людський капітал — найефективніші. Аналіз первинних документів довів, що саме цим зумовлюється нова якість економічного зростання, яка утвердилася за останні десятиріччя в розвинених країнах. Так у країнах Західної Європи цей компонент забезпечує приблизно 75% приросту національного багатства. Світовий досвід переконливо засвідчив, що людський потенціал — це головна складова національного багатства й рушійна складова суспільного поступу, визначальний критерій оцінки його рівня.

Систематизовано нові моделі в структурі зайнятості, визначено шляхи гармонізації та сучасні світові тенденції розвитку ринку праці. Доведено, що модернізація старих і створення нових галузей економіки призвели до якісної зміни структури зайнятості. Виявлено нові національні типи структури зайнятості, які утворилися у результаті виявленої тенденції переливу робочої сили з виробничих галузей у сферу послуг, а саме: "інформаційна", у якій сфера послуг є провідним елементом (у 2000 р. в цій галузі було зайнято у Великій Британії — 70% робочої сили, у США і Канаді — 73%); "інформаційно-індустріальна", характерна для Японії та низки країн Західної Європи, наприклад, Франції та ФРН). Поза тим, що в цих країнах мало місце скорочення зайнятості в обробній промисловості, у сфері послуг вона залишилася на високому рівні: у Японії він сягає 58,4%, у ФРН — 63, у Франції — 69, в Італії — 62%.

Дана характеристика особливостей сучасних міжнародних демографічних процесів, які проходять на тлі швидкого зростання населення Землі. У наступні 50 років населення Землі зросте майже в 2 рази: до 10—10,5 млрд чол. Ця обставина разом із дією світових мегатрендів, зокрема, глобалізації, інтернаціоналізації та ін., загострюють демографічні проблеми. Щодо постсоціалістичних країн, то можна стверджувати, що перехідний, переломний етап трансформаційних перетворень в їх економіці збігся у часі з радикальними змінами у світогосподарському устрої. За цих обставин необхідним є підвищення уваги до демографічних проблем і розробка системи заходів по адаптації демографічної ситуації до вимог ринку. Тому на часі є узагальнення та наукове осмислення складних і багатопланових процесів впливу демографії на кадрове забезпечення ринкових перетворень, а також адаптація отриманих у ході майбутніх досліджень результатів в Україні. Проте навіть зараз обґрунтовано тезу про те, що сучасна демографічна ситуація в Україні характеризується порушенням глибинного механізму функціонування й розвитку демореальності. Отже, назріла нагальна необхідність формування національної демографічної політики, здатної запобігти подальшому поглибленню кризового стану демореальності.

Дана характеристика наявних проблем міждержавної трудової міграції. Обґрунтовано, що міждержавна трудова міграція виступає значущим і визначальним чинником з позиції

соціально-економічного розвитку певної країни. Виявлено та систематизовано причини відтоку робочої сили, притаманні різним країнам, у тому числі Україні. Проведено ретельний аналіз демографічних і міграційних явищ в Україні та сформульовано низку пропозицій, які спрямовані на пом'якшення соціальних проблем й удосконалення соціальної політики.

Н. Ярова,

кандидат фізико-математичних наук

ІНФОРМАТИЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ВІДКРИТОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ ГЛОБАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Напрями дослідження відповідають темі відділу: міжнародні інтеграційні процеси, можливості й форми інтеграції України в систему МЄВ, проблеми розвитку міжнародної конкурентоспроможності в умовах глобальної інформатизації, проблеми становлення й функціонування глобального інформаційного суспільства, а також інформатизаційні аспекти формування відкритої економіки України та особливості становлення інформаційного суспільства в Україні.

Констатовано, що серед кардинальних змін у світі, якими позначені останні десятиліття ХХ та перші роки ХХІ ст., виділяється глобальний процес інформатизації суспільства, який у свою чергу є проявом загальної закономірності розвитку цивілізації, а саме — переходу на більш високий щабель розвитку суспільства від індустріального до інформаційного. Обґрунтовано, що інформатизація є необхідним етапом у розвитку людства, засобом його виживання, а у філософському розумінні виступає як категоричний імператив, який формулюється як "виживання через інтенсифікацію інтелекту, інтенсифікація інтелекту через інформатизацію суспільства". Характерною рисою сучасного етапу розвитку цивілізації є масштабність економічної діяльності людини, яка спричиняє такі великі й стрімкі зміни в біосфері, що природа вже нездатна компенсувати або нейтралізувати негативні наслідки людської діяльності, а сама людина, у силу обмеженості свого розуму, не завжди може